

Disputatio politica de electionis et successionis comparatione

<https://hdl.handle.net/1874/340898>

DISPUTATIO POLITICA
 DE
 ELECTIONIS ET SVC-
 CSSIONIS COMPARATIONE.
 QVAM

Favente Deo Opt. Max.

SUB PRÆSIDIO

Clarissimi Doctissimique Viri,

D. DANIELIS BERCKRINGERI;

Lib. Art. Mag. & Philosophiæ in Almâ Ultrajectinâ

Professoris Ordinarii,

Publicè defendere conabitur,

PETRUS ab EYNDHOVEN Ultrajectinus

Ad diem 21. & 24. Maji : horis locoque solitis.

VLTRAJECTI,

Apud IOANNEM à VVAESBERGE.

Anno clō lō c xxxv.

AMPLISSIMO, CONSULTISSIMO,
SPECTATISSIMO VIRO,

D. IOANNI vande POL,
in Inclytâ Trajectensium
Republicâ Scabino pru-
dentissimo, dignissimo:

Hanc disceptationem Politicam

A. M. O. R. E.

Offert & inscribit

PETRVS ab EYNDHOVEN

Respondens.

Electiōnis & Successiōnis

Comparatiōne.

THESIS I.

A Cum est adhuc à nobis de Electiōne & Successiōne extra comparatiōnem : Tempus est , ut eas committamus inter se , & quæ cui ante sit ferenda , videamus. Nos partis utriusque argumenta in aciem educemus scilicet , & subindè quid nobis in thesi , quid in hypothesi videatur de certamine prærogatiue , quod Electiōni cum Successiōne , Successiōni cum Electiōne est , definiemus.

II.

Pro Electiōne militant , cum alia , tum hæc argumenta. I. Quia electiō successiōne prior , ut quæ heroicis frequentata temporibus. Nam cum primi illi heroes populum magnis beneficiis & meritis affecissent , vel inventione artium , vel bellicâ virtute , vel cõciliatâ hominum inter se communiōne & societate , vel augendis atque amplificandis finibus , hi reges lubenti ac gratâ civium sententiâ creabantur videlicet , inque eorum posteris , velut hereditario ac patrio jure , hinc continuabantur imperia. Arist. 3. Pol. 10. & 5. Pol. 10. Ut ita eorum , qui ex strenuis ac beneficiis regibus nati sunt , beneficia continuata , effecerint primitus regna in familiâ hereditaria. Polyb: lib. 6. II. Quia naturalior. Mediante siquidem electiōne ad regnum perveniendi viam ipse nobis præscribit ac munit naturæ cursus , non continuans in heroicis familiis , ad imperiû tuendam dignitatem quæ requiruntur insignia dona , atque ex macellario , ut est in proverbio , Herculem nonnunquam progignens , eoque nos edocens , natalium ne incerto eventu ,

quemcumque & cuiuscumque conditionis nasci contigerit, ad regnum ascendere sinamus. Sunt enim, nescio quomodo, ἀρδρὸν ἡγέων τέτρα αἰήματα, heroum filii terè noxæ, adeoque quasi fato quodam nō temerè magni viri optimum & utilem filium relinquunt, id quod multis exemplis firmat *Besoldus in prodromo disp. de Success. & elect. num. 4:* ubi addit, à curiosis observatum esse, familiarum & liberorum felicem statum rarissimè ultra trinepotes durare, quoq; diuturniores sint familiaræ, hoc peiores esse, ideoque propter majorum scelera pœnas publicas in totas sapè familias grassari. Cur autem heroum filii sint noxæ, causa affertur non una. *Christianus Matthias Dithmarsus* eas ad tria summa genera revocat, Hyperphysicum, Physicum, & Ethicum. Hyperphysicam causam partim dicit esse ἰδακτικὴν doctrinalem, quoniam Deus nos velit informare, dona sua non esse alligata ad successiones familiarum, ac propagationem carnalem, sed esse cœlestia, ideoque non speranda à parentibus, verùm à solo patre cœlesti expectanda, partim παρὰ τὴν φύσιν exemplarem, idè enim, quia naturæ heroicæ ob vehementiores naturæ impetus scediùs labi soleant, graviterque nonnunquam Deum offensitare, idè, inquam, hunc hanc earum μεταλλαγῆν in posteris vindicare animi heroici subtractione. Physicam causam tribuit in communem & specialem. Causam communem esse ait, quòd in hâc postremâ mundi senectâ natura facta sit languidior, paulatimque in pejus ruat, & retrò sublapsa feratur, inde adèd fieri, ut parentes liberos sibi dissimiles procreent, juxta illud Poëtæ:

Ætas parentum, pejor avis, tulit

Nos nequiores, mox daturos

Progeniem vitiosorem. Horat. lib: 3. ode 6.

Causam specialem subdividit in eam, quæ est Respectu Generationis, & eam, quæ est Respectu Nutritionis. Respectu Generationis causam hujus deliqui refert cum Medicis ad diversam parentum tempore coitus dispositionem, alii ad diver-

ad diversum insuper stellarum positum in articulo conceptionis nativitatise. Respectu Nutritionis hanc eclipsin acceptam fert ingenio nutricum, quarum lac maximam vim habet ad mores, adeo ut Gellius auctor sit, quendam lactatum lacte caprino, cum adolevisset, more caprarum solitum fuisse saltare. Horum Catonem nato sibi filio nihil privatae rei magis necessarium duxisse, quam ut uxor suo eum lacte enutrirer. Causam Ethicam aliam vult esse ex Parte Parentum, aliam ex Parte Liberorum. Ex Parte Parentum causam hujus degenerationis asseverat esse malam educationem, & nimiam indulgentiam, illam ratione patrum, qui Republicae districti negotiis natorum institutioni non modo non praesse, verum nec interesse queunt, eamque coguntur commendare paedagogis mercenariis, qui de suo stipendio magis, quam eorum, qui fidei ipsorum contraditi sunt, profectu sunt solliciti, hanc ratione matrum, quae naturam suam solent esse indulgentiores. Ex Parte Liberorum causam defectionis illius asserit esse insolentiam inde ortam, qualis in Themistoclis olim filio fuit, qui a se uno totam Graeciam regi jactitare non erubuit hoc argumento, quod, quicquid ipse vellet, hoc vellet mater, quicquid mater vellet, hoc faceret pater, quicquid pater vellet, hoc faceret tota Graecia. *Syst. Ethic. lib. 3. exerc. 10. Diquis. 2. Vide Berneggerum quest. misc. 181. Arnisaum. lib. 2. Rel. Pol. cap. 2. sect. 4. num. 64. & seqq. 111.* Quia rationabilior, ideoque melior. Praeterquam enim, quod principatus non sanguini debetur, sed vitae, ideoque optimo cuique ac dignissimo, qualem electio cooptandique integrum invenit iudicium, cum contra nasci & generari a principibus sit fortuitum, neque ultra aestimetur: *Tac. 1. Hist.* Quis autem navigiolo suo praeficere gubernatorem volens eum sibi conducendum judicaverit, qui licet se nautae alicujus celebri filium aut cognatum jactet, nondum tamen ventos didicerit, nondum syrtes ac fretorum exploraverit scopulos, nondum ad sideritem clavum convertere edoctus sit, & tu summam pote-

statis heredem tantum in unâ domo quæras, non per totam civitatem circumferas oculos, aut, si quâ fortè præclara extiterit & probata familia, ex eâ potius ætate superiorem, quàm virtute insigniorem, quàm optimum, & Deo quàm simillimum, cujusque naturam, antequam in regnum introducatur, optimè perspectam cognitamque habeas, eligas? *Plutarch: in Apophtheg:* Præterquam, inquam, quòd virtus certior dux sit, quàm natura, cum hæc sæpè cadat à bonitate, illa non item, illam autem osculetur electio, hanc successio: *Arms: cit: loc:* Quis nõ videt, sic publicè campum aperi virtuti, ad quam non non aspirare necesse est homines, si videant, palmam in medio esse positam, & principatus spem, tanquam optimus præmium, cõmunem exponi omnibus virtute præditis, neque tam illis, qui ab Hercule ducunt genus, quàm qui virtutem Herculis imitantur, ad honores patere viam? *Befoldus in prodrom. disp. de success: & Elect. num: 3.* Contrà quàm fit in successione, quæ ubi obtinet, tum verò sapissimè videas ad dignitates evehi eos, qui nec parere, nedum imperare didicerunt, præsentissimo Reipublicæ cum intertrimento. *Schonborn: lib: 2. Pol: 2. cap. 9.* Ecceur? Quia enim non est, ut benè imperet, cui non est imperatum, adeòque qui benè imperat, paruerit aliquandò necesse est. *Arist. 3. Pol. 11.* Quo digitum intendit senatus Romanus, cum sic ad Tacitum Augustum: Diu privatus fuisti, scis quemadmodum debeas imperare, qui alios principes pertulisti, scis quemadmodum debeas imperare, qui de aliis principibus judicasti. *Apud Vopiscum* Neq; aliud aut aliò respicit dignum verò memoriâ Casparis Slikii, qui trium Romanorum Imperatorum, Sigismundi Alberti & Friderici Tertii fuit Cancellarius, apophthegma, quem optasse serunt, omnes reges aliquandò privatos pauperesque fuisse, ut quales se erga privatos & miseros subditos exhibere oporteat, facilius possent considerare. *Resert Befoldus præallegato loco num. 5.* Quam propter rationem ex successoriis principibus ii ferè optimi præstantissimique, qui
in

in iuventute educati sunt, ut privati, pessimi contrà, qui in purpurâ non tantùm nati, sed etiam educati, ideòque potentia innutriti, & quæ ex eâ, superbia. *Lipsius in mon. & exempl. Pol. ad cap. 3. lib. 2. Pol.* Quos captivis alsimiles non malè. Domi quippè clausi sunt, vera nõ noscitant, hoc tantùm sciunt, quod alii eos scire volunt, nemo illis in ipsâmet illorum patriâ magis peregrinus est: interea mancipii instar bonus cautus optimus venditur imperator. *Vopiscus in Aureliano.* Tribus, quod ajunt, verbis: Faciliùs corrumpitur princeps, qui succedit, quàm qui eligitur, cui nihil ad imperium spei, nisi in virtute. Electis namque principibus duriores præscribi solent leges, & si præter spem degenerent, in promptu est remedium, quod compescat eorum effrenem licentiam: Ecquod? Quem meritum investierunt ordines, eundem immeritum devestiunt. *Arnis lib. 2. Rel. Pol. cap. 11. sect. 4.* Omnia contrà se habent in successoris principibus & principatibus, in quibus sæpè capiendus heres ineptus, impubes, tyrannus. Habent siquidem hoc reges qui nascuntur, & à regibus, ut eorum ingenia, insitam propter insolentiam, institutionem non admittant, suâque origine indignum quidpiam se pati existiment, vilioris si hominis subjiciantur disciplina. *Besoldus ib. num. 7.* Stupris atque adulteriis filios principis agunt, & mox principes. *Tacit. 4. hist.* In quosnâ bellè quadret illud Demadis Græculi oratoris in Philippum liberius dictum: Cùm fortuna tibi, ô rex, Agamemnonis personam dederit, annon vereris Therisitæ actiones referre? IV. Quia liberior & liberalior. Liberior hactenus, quoniam electi principes minùs intendunt imperium, minùs quoque subditos opprimunt, ut qui nihil habeant proprium, ab aliis acceptum, ad alios transmittendum: *Liebenthal Coll. Poll. Exerc. 6. quæst. 6:* Et verò etiam loco libertatis, eligi. *Tacit. 1. hist.* Præterquam enim, quod sic eo modo sumitur princeps, quo per se contingit assumi meliorem, qui, ut in pluribus, optimè invenitur in multitudine: *Arist. Pol. 3. 11:* etiam morte consumpto principe, Rei-

pe, Reipublicæ omni ex parte subveniendi, novumque regem, quibus expedit, pactis constringendi, deque principe defuncto absque metu loquendi, reviviscit libertas, partim quia delecti successoris hæc ferè prima solet esse cura, ut antecessoris perperam acta rescindat, id quod non item facit filius, patris qui injuriam suam esse deputat, partim quia nescio quomodo morte regum demum producantur crimina. Nam, dum vivant, passim audiunt benè, neque est, qui vitia eorum veris perscribat nominibus, quicquid faciunt, si non laudatur, saltem non vituperatur, à morte primùm incipiunt audire malè, demto metu ultionis. *Besoldus cit. loc. num. 10.* Liberalior hactenus, tum quia sordidum ac servile prorsus, unius familiæ si populus quasi hereditas existat, sicque Respublica relinquatur, quasi villulam aut colonos privati solent: *Idem ib. num. 9*: tum quia coronam qui se quævisse novit, regno, cui fuit adoptatus, magis se obligatum agnoscit, cum è contrà, successionis qui beneficio imperium sunt consecuti, nihil ferè Deo, nihil hominum votis & suffragiis tribuant, verùm quicquid est, illud omne in se & suis viribus positum esse arbitrentur: *ib. num. 8*: tum quia majorem electio parit benevolentiam. Quia enim cæteris candidatis ac competitoribus se sentit prælatum adoptivus princeps, recognoscit id beneficium, cum è converso is, qui succedit, cogitet coactos esse subditos, ut se regem terrent. *Arnis: præallegato loco. v.* Quia tutior. Quis enim nescit, cum princeps annis minor successione ad imperium vocatur, interea, dum rex novus creatur, scelestissimum quenque, quasi patefactâ ad concussiones vexationes seditiones viâ, nihil non audere? cunctos dignitate aut munere publico sibi commisso, tanquam res suâ ac patrimonio, ad publicam injuriam abuti? Quid memorem fraternas amulationes in pluralitate heredum? quid seminarum controversias cum agnatis? quid alias lites cruentas, quæ de successorio jure, orbus si moriatur rex, suboriuntur? Et, ut non moriatur rex, nedam orbus moriatur, an-

non

non sapius, non obstante successoria, nihil movent e naturæ lege, patrios inquirunt in annos filii? annon aliter atque aliter violat ac polluit successioneis jura ambitio, vim mitcens fraudi, fraudemque vi? *Besoldus ib. num. 12. 13.* Videas enim subindè quosdam, ut successione arripiant, per dolum usurpare nomen atque familiam alterius: *Schonborn. lib. 2. Pol. cap. 9:* & quo leonina pellis non pertingit, ibi vulpinam affuere. *Lipsius in Pol.* Omnia expeditiora in regno optivo, ubi timor repulsa, aut post admissionem, abdicationis, frenum injicit in præcipitia ituris, illudque eos ad mentem revocare jubet, quod à magistratibus cogitari ac recogitari volebat Agatho, quòd non semper essent imperaturi. *Arnis. cit. loc. VI.* Quia subindè necessaria. Constat enim, vitia successioneis non rarò liberæ electionis beneficio corrigi, & quod illic malè cecidit, electionis arte emendari. Habent namque id emolumentum singulariè iusfragia, vitia ut successoris emendare, & improbus si speretur ex stirpe rex, eum prævertere possint, capere item, si in stirpe occurat dignus capi. *Besoldus ib. num. 14. 15.* VII. Quia tã usitata, quàm quæ usitatissima, fidem facientibus exemplis, quorum fasciculum colligunt, cum alii, tum *Besoldus & Arnisæus sapius citatis locis.* Quare eligatur ex omnibus, qui imperaturus est omnibus. *Plin. Paneg.*

III.

Pro Successione militant, cum alia, tum illa argumenta. I. Quia successio est naturalior, cum sit modus constituendi magistratus naturalis, non artificialis, ut electio: jam verò naturalia præferenda artificialibus, & quod alicui per nativitatem quæsitum est, id illi non est sine suo facto adimendum. *Schonborn. lib. 2. Pol. 9.* Scilicet annosior quemadmodum arbor ex radice pullulat, & rancido qui subnascitur trunco furculus jam vires accipit, effecti ac senio confecti ante ruinam: Successioneis non secus tramite in perpetuitate imperium consistit. *Besoldus in prodom. disp. de Succes. & Electi. num. 7.* Vnde munimen aulae regii dicuntur liberi Euripidi ob successioneis certitudi-

titudinem. Non enim classes, non legiones perindè firma sunt imperii munimenta, quàm numerus liberorum: *Tac. 4. hist.* Quibus qui destituuntur, nã illi contemptui obnoxii, quã de re conqueritur Alexander: Orbitas mea, &, quod sine liberis sum, spernitur. *Apud Q. Curtium lib. 6.* Nimis quàm verè! Tunc enim à veteri & putrido filo videntur pendere res regni. *Plutarch. in Phocione. II.* Quia rationabilior, ideoq; melior. Præterquam enim, quòd principis seligendi ratio penè inexplicabilis, cùm non ab universo populo majorevè parte populi fiat rectè, eò quòd is, quemadmodum libertate prudenter uti nescit, ita nec in electione se sat gerat circumspèctè, sed nec à paucorum optimatum factione rectè, cui vix tutò committitur res tanti momenti, eò quòd rara sit electio, quæ sine privato cujusque affectu aut respectu fiat, absque promissis, donis, artibus, suffragiorum emendicatione, quæ libera esse conveniebat, minimeque obnoxia, nedum precaria. *Besoldus ib.* Atque, ut tutò, tamen non omninò tutò, quoniam is, qui ab eis eligitur, vel erit superior, vel inferior, vel mediæ conditionis: Si superior, tunc magis studebit regno patrio: si inferior, animum faciliè attollet, si novam non capiat fortunam: Si mediæ conditionis, etiam sic uni sibi concreditum regnum relinquere studebit posteris, utque in successionem regnum commutetur optivum, operam dabit, aut si de successione suis stabiliendâ desperet, suffragiorum coëmtione in stirpem propagare studebit, vel, si vota non sint venalia, saltem aliter liberis, agnatis, cognatis, non sine incommodatione publicâ, prospiciet, utpotè privatâ jam conditione propter accessoriam dignitatem superioribus: *Idem ib.* Præterquam, inquam, quòd principis cõoptandi ratio penè inexplicabilis, nullam quoque certitudinem habere potest electio, cùm in publicis muneribus & dignitatibus constituti, alii meliùs, alii deteriùs se plerunque gerant, quàm de his concepta & præconcepta ferebat opinio, juxta oraculum: *Αρχὴ τῶν ἀρχῶν δεικνύται*, magistratus demonstrat virum. Qui enim

enim scire posses, aut ingenium noscere, dum atas, metus, magister prohibebant? *Terent. in Andr. Act. 1. Scen. 1.* Annon multi cum illo monacho anonymo per ambitionem se probos simulant, terramque demisso vultu aspiciunt humiles, proque dominatione consequendâ omnia serviliter agunt, qui mox clave, quam prius quesiverant, repertâ, altius paulo attollunt cornua, & personam capiunt Agamemnonis, cui apud Euripidem objicit frater:

*Scis, quando cupiebas præfici Græcis ad Ilium,
Specie quidem non volens, voluntate verò cupiens,
Quam eras humilis, omnem dextram prebensans,
Et habens fores patentes cuilibet popularium,
Et dans alloquium ordine omnibus, etiamsi quis non volebat,
Moribus quarens imperium à vulgo redimere,
Deinde, postquam potitus es imperio, mutans mores,
Amicis non amplius fuisti, sicut antè, amicus,
Difficilis aditum, & rarus intra claustra? In Iphigen.*

Scilicet nemo eadem arte imperium gerit, quâ petit: *Sallust. Jugurth. cap. 85:* & nonnulli magistratum consequuntur inter summam vitiorum dissimulationem vitiosissimi. *Vell. Patr. lib. 2. cap. 97.* Quid enim novi est, ut homines, quorum virtus, dum privatim suis intenti agellis viverent, fuit conspicua, in deterius vergant, adepta licentiâ? Sicut namque vasa non facillè discernere possis, quod eorum integrum, quod vitiosum, ubi aliquid infuderis, statim apparet, quid perfluat, ita animæ nimis fatiscentes infusam potentiam non continent, sed forâs diffuunt cupiditatibus, iris, arrogantibus, ineptis: & sicut ii, qui laborant morbo comitiali, si in frigore versentur, vertigine corripiuntur, agitatione morbum eorum arguente, ita fortuna, ubi ineptos homines aliquantulum opibus gloriâ aut principatu extulit, statim eorum mutationem demonstrat, & quidem in pejus: *Plutarch. ad Trajanum:* juxta proverbium, aut veriverbium potius, quo honores dicuntur mutare mores, sed rarò in

meliores. *Besoldus ib.* Exemplo Galba, qui omnium consensu capax imperii, nisi imperasset, majorque privato visus, dum privatus fuit. *Tacit. i. hist.* Nimirum quodnam adulterinum sit numisma, certa signa sunt, sed quo oporteat dignoscere malum virum à bono, nullum, cum ut facies in aqua splendens sæpè fallit, item malus specie boni fucum faciens. *Besold. ib.* Quà de re næ divinè Seneca: Multorum, inquit, quia imbecilli sunt, latent vitia, non minùs aufura, cum illis vires suæ placuerint, quàm illa, quæ jam felicitas aperuit: instrumenta illis explicandæ malitiæ defunt. Sic tutò serpens etiam pestifera tractatur, dum riget frigore: non defunt tunc illi venena, sed torpent. Multorum crudelitas & ambitio & luxuria, ne paria pessimis audeat, fortunæ favore deficitur. Eadem velle illos cognosces, da posse, quantum volunt. *Epist. 42, Vide Arnisaum lib. 2. Doct. Pol. sub finem. III.* Quia liberior, saltem liberalior, tum quia extrariorum potiùs, quàm civium, quàm æqualium, expetere imperium, cum contumeliâ junctum est incolarum, & publicæ libertatis periclitatione, tum quia regnum successorum reverentiæ obedientiæque est promptioris, cum populus lubentiùs obtemperet domino consueto, qui præsumitur magis amare statum, quem posteris relicturus est, ut ita charitas heic utrinque sit major, & subditorum in genitum ac sanguine principem, & principis in subditos, certo ac veteri jure suos, (Fit enim, nescio quo latenti ductu, faciliùs ut obtemperet populus ex consuetâ familiâ nato domino, animoque æquiore ferant homines, quem princeps parùm feliciter genuit, quàm quæ malè elegit populus:) tum quia electi principes plerunq; solent esse novatores, nova, inquam, tributa & vectigalia imponere, novas leges condere, nova instituta edicta judicia constitutere, nova consilia & mores sequi, peregrino more modoque vivere, alienam sectari religionem, officiales dare foraneos, quo fit, ut patrii mores, ad arbitrium principis alienigenæ, sint accòmodandi, & libertas turpi servitio sit mutàda. *Besold.*

§. IV. Quia tutior, tum ratione ipsius principis, tum ratione
subditorum. Ratione ipsius principis hactenus, quia per suc-
cessionis viam securior est principis vita. Quippè patrem quis
occideret, cujus filius regnaturus est, cum vitari aut differri
vindicta ægrè possit, quando patri succedit filius, qui illius in-
juriam putat suam. Non sic se res habet in electione, in quâ,
cum offenderis principē, secessu aliquo vitas, donec ille abeat
è vitâ. *Lipsius in mon. & exempl. Pol. lib. 2. cap. 4.* Ne dicam,
quod vivente principe, qui electione in regnum accessit,
per sæpè de ejus consultatur successore, huic struuntur insi-
diæ, quod occupandi detur locus, factiones conjurationes ori-
untur, texuntur calumniæ, & nescio quæ non causæ conqui-
runtur contra eum, injuriæ suæ quia non relinquit ultorem:
Besoldus cit. loc. Præsertim si jam vergat ad senium. Solent
quippè, postquam provecta jam senectus, ægro & corpore fa-
tigantur imperantes, adestque finis, simul & spes novæ adesse.
Tacit. 1. Annal. Quoniam electione ambitio alitur, & pravæ
aliorum spes incenduntur. *Idem alibi.* Ratione subditorum
hactenus, quia successio magis continuat regni statum bene
constitutum, impeditque interregnum, quod turbas atque a-
vaxias importat denique. Dum enim Respublica sine recto-
re fluctuare incipit, ut navis in medio mari sine navarcho, si-
lentibus legibus, & spe impunitatis vel propositâ vel conce-
ptâ, repletur homicidiis, cædibus, rapinis, quæ mala ignorat
successio. *Bernegger. quest. misc. 32.* Regni dixi continuare
statum successionem. Nihil quippè prius nihil antiquius ha-
bet, quàm ut perpetuum quasi unius principis sit regimen,
idque operam dat, ut imperium unius familiæ continuatâ he-
redum serie nectatur, atque ita quidem nectatur, ut altero
alteri succedente vix unquam obitus sentiat principis præ-
defuncti, Sol occumbat, nox nulla sequatur. *Besoldus ib.* Ta-
ceo, quod dissensio eligetium, quæ nõ infrequens in hoc statu
ob naturalem hominum ad dissentendum libidinem, sæpè
interregnum producit ad multos annos, sæpè duos tresvé si.

mul creat, quæ res Rempublicam dividit, & scindit in partes seu factiones, quarum nimis quàm ferax electio. *Schonborn. lib. 2. Pol. cap. 1.* Enimverò lege cum successione certus est rex, tum verò turbis præstò est obstaculum, cum alioquin novis & magnis conatibus opportuni sint transitus rerum. Hic non studia partium, non metus seditionis propter competitores, aut inter illos, qui quærunt principem, non hic multi inter se diglantur candidati de uno brabio &c. *Besoldus sapius cit. loc.* Adde, quod suffragio sumtus princeps regnum ferè negligit. Neque enim parcit populis breve regnum, & qui ad suos nihil perventurum intelligit, nã ille omnia potiùs amicis largiri, aut sub hastã proscribere velle præsumitur, quàm foraneo successorì reservare. *Lieenthal Coll. Pol. Exerc. 6. quæst. 9.* Quis namque mortalium ignoto, & sapius ingrato successorì, tam amicè quàm suis, in possessione provideat regiã? Contrà se res habet in regno patrio, ubi pater, certus imperium nunquam ad alienos possessores deventurum, vel succedentium filiorum causã, tum præsentia status naufragia, tum futura incendia, avertit sollicitè.

At alienus oves custos bis mulget in borã,

Et succus pecori, & lac subducitur agnis. Virg. in Bucol.

Quotusquisque enim, qui æquè, ac domum suam privatam, rem adamet publicam? *Besoldus ib.* Ut rem mittam in compendium, civem aliumvé optare non principem res est invidentiæ plena, plena periculi. Quò enim eorum magis despiciatui est imperium, eò magis sese efferunt, regnantque crudeliùs, còvulli vi inassuetè dominationis: at, nati qui sunt principes, haud opus habent tali ascititiã reputatione, fastuque barbarico, quibus se efferant inter suos, quoniam non necesse habent metuere contemtionem, quam utpotè prohibet genus. *Besoldus sapius cit. loc.* Nimirum optimus servus dominus fit pessimus. *Phil. Camer. cent. 2. medit. hist. cap. 52.* Vique adeò

*Asperius nihil est humili, cum surgit in altum!
Cuncta ferit, dum cuncta timet, deservit in omnes,*

Vi se

*Ut se posse putet, nec bellua tetrior ulla est,
 Quam servi rabies in libera colla furentis,
 Agnoscit gemitus, & pœna parcere nescit,
 Quam subiit, domini que memor, quem verberat, odit.* Claud.
lib. 1. in Eutrop.

v. Quia subindè necessaria. Hinc videas multos populos,
 quos antea turbârat electio, ad successionem tanquam ad sa-
 cram ancoram confugisse, eâque occasione pleraque electiva-
 regna, controversis electionibus tantùm non everfa, successio-
 ria tandem facta esse. *Besoldus præallegato loco. vi.* Denique;
 quia usitatio, fidem iterum facientibus exemplis, quorum
 fasciculum colligit sæpiùs laudatus multumque laudandus au-
 tor, cujus scitis familiariter utimur in exercitationibus his Po-
 liticis. Maneat ergò, successionem videri optimum modum
 deferendi imperii expeditissimumque. *Schonborn. lib. 2. Pol.
 cap. 9.*

IV.

*Hæc castra adversa, hi exercitus oppositi cum suis signis. Quam
 partem optabimus, illamné, qua arma fert pro Electione contra Succes-
 sionem, an hanc, qua pro Successione contra Electionem? Pendeo,
 pendeo; neque tamen suspendo. Besoldus noster in hypothesi
 planè nihil definit, eò quòd privatis de Republicâ deliberare
 non sit concessum, sed diuturnus quod firmavit usus id ob-
 servandum sit meritò, quippè in suo quæ statu eademque ma-
 nent, plùs Reipublicæ utilia his, quæ vel meliora per innova-
 tionem inducitur, & ad bonum civem pertinere videtur, bo-
 ni consulere præsentem Reipublicæ statum, eumque, quan-
 tum fieri potest, in meliùs interpretari: Accedit, quòd si ma-
 ximè de Republicâ aliquâ constituendâ ageretur, variæ coin-
 cidentes circumstantiæ, populi inclinatio, & status; quas vo-
 cant, rationes, vix admittant decisionem generalem. In thesi
 verò sui que naturâ præstantiorem ait videri electionem, con-
 fusio modò, vitiaque & abusus alii, bonis dexterè avertantur
 legibus, firmiorem interim & tutiorem esse successionem*
in

in turbatâ, Republicâ, leges ubi haud sufficiunt, aut ubi nõ idonei, sunt optimates, idoneum ut eligât regē, neq; infrequēs se t, aliquid per se bonum sit, quod tamen, habito respectu ad subjecti conditionem, inconsultum videatur adhiberi: solum autem Deum electionis moderatorem prudentis, & successione largitorum felicitis, utramlibet posse verè facere optimam, utramque propter peccata populi interdum reddere deterrimam, ut cognoscant viventes, dominari excessum in regno hominum. *In prodomo disp. de Success. & Elect. num. 9. & seqq.* Casu composita seu mixta successio arridet, id est, ea quæ præter jus sanguinis directionem legis & consilium gregis admittit, eò quòd hæc vitia utriusque emendet, & virtutes utriusque misceat. *Lib. 3 Sphar. Civ. cap. 11.* Quæ ejus decisio haud scio an ferat colorem, si ad Lydium probationis Politicæ lapidem examinetur. Neque enim electio videtur misceri posse cum successione, quia totâ naturâ sibi invicem repugnant: Tum successio non recipit magis aut minus, ut cum oppositâ electione queat misceri, perindè ut calidum cum frigido, perspicuum cum opaco. Nam si electores cogantur ex lege imperii adoptare heredem ex certâ stirpe, quid quæso iis relictum præter gloriam consentiendi? Vbi autem libertas nulla est repudiandi, ibi nullus locus relinquitur electioni. Ne dicam, quòd si temperamentum electionis & successione ita habeat, ut libertas eligendi astringatur ad unam stirpem, cum hæc exceptione, ut inde eligant, aut quem velint, aut quem dignum judicent, infinitis sic turbis occasio præbeatur. Si enim lege regni toti stirpi imperium debetur, proximus quisque se eo dignum deputabit scilicet, repulsamque cum pernicie Reipublicæ vindicare studebit. *Annus lib. 2. Rel. Pol. cap. 2. sect. 3. num. 1. & seqq.* Ego neutram absolutè loquendo alteri prætulerim, cum utraq; sit ordinarius modus constituendi magistratus: Comparatè autem loquendo, modò hanc prætulerim illi, modò illam huic, ob circumstantias præsentis. Quemadmodum enim salubria non possunt

sunt definiri, ut liceat dicere, tantam oportere esse semper
 & ubique exercitationem, tantum cibum esse salubrem:
 ita hæc, quæ occasionibus maximè exposita sunt, ad amissim
 determinari nequeunt. Personarum enim actionumque dis-
 similitudines, & quod rerum humanarum conditio nunquam
 certo loco consistat, non patitur simplex quidpiam in re quâ-
 piam de omnibus univèrsim, quod per omne tempus eque &
 æqualiter valeat, constituere. *Plato in Politico.* Sed manum
 de tabulâ.

Corollaria Respondentis.

ETHICA.

- I. **O**mnia vitia non sunt paria.
- II. Non omnis fugienda voluptas.
- III. Nec omnes illi dicendi casti, qui nullam attingunt mulie-
rem.
- III. Deterius indulgentiâ crudelitas vitium.
- V. Consistit etiam in factis mendacium.
- VI. Injuriam sibi inferre potest nemo.

OECONOMICA

- I. Vxorum illicita permutatio.
- II. Fuit & est polygamia illicita.
- III. In abundantia pecunie vera non consistunt divitiæ.
- III. Carnibus humanis in extremo necessitatis casu vesci haud li-
cet.
- V. Parentibus in omnibus & per omnia obsequium præstare
non tenentur liberi.
- VI. Natus ex injusio & damnato coitu fetus alendus.
- VII. Competit liberis actio in parentes, adeoque eos in jus vocare
& legibus cum eis experiri possunt.

POLITICA

- I. *Nec divinâ nec naturâ lege faminarum imperium esse prohibi-
tum asserimus.*
 II. *Soli magistratui, aut soli populo, quâ tali, jus vocandi ministres
non competit.*
 III. *Publica salus & honestas sunt Reipublica finis.*
 IIII. *Malè tamen Turcarum Imperatores ob publicam salutem fra-
tres strangulare affirmamus.*

ORNATISSIMO

D. RESPONDENTI.

Π ἄσ' ἔρωσ ἐός ἐντι, Ἀρῆς πολλοῖσι, ἠ' ὄκν' ἔσ.
 Ἡ' δαίς, ἠδ' Ἐρως, καὶ χαρίεσσα κόρη.
 Τὸ Μώσας ἐράεις. Μῶσ' ὑμέτεσι, ΦΙΛ, ἔρωτες
 Ἀντιφιλεῖ σευ, καὶ μῶνον ἔ' ἀντιφιλεῖ,
 Ἀλλὰ διαρκέιον τα ἀμειβομένα σὸν ἔρωτα,
 Ἀγλαὰ ἐνθ' ὑμῖν δῶρα χαρισσαμένα
 Θυμάσθω μάλα. πανδαμάτωρ ὡς ἄλλ' ἄριστος
 Λάμβαν Ἐρως, πᾶσαν πάντες ἔωλες εἶαν.
 Καὶ μάλα τύγα ἔρῆς, καὶ ἐνάντιον ὑμέτερός τοι
 Θεῖ' ἔρωσ τόσσον κάρτ' ἔδω ἀκράτῃ,
 Ως ὄκνω, δαίτός τε κρατῆς ὄλοα τε Ἐρωτος,
 Νῦν καὶ ἐειζόντων τοι, δανάτα τε αἰί.
 Ὀλβι' ἔσο' ἐσθ' ἔσθ'. τὰ πᾶλσια ἀντὶ ἔρωτ'
 Δέχμενα. Αἰεὶν ἔρωσ ἀνέαντι εἰθε τείς.

PETR. SCHAGHEN.